

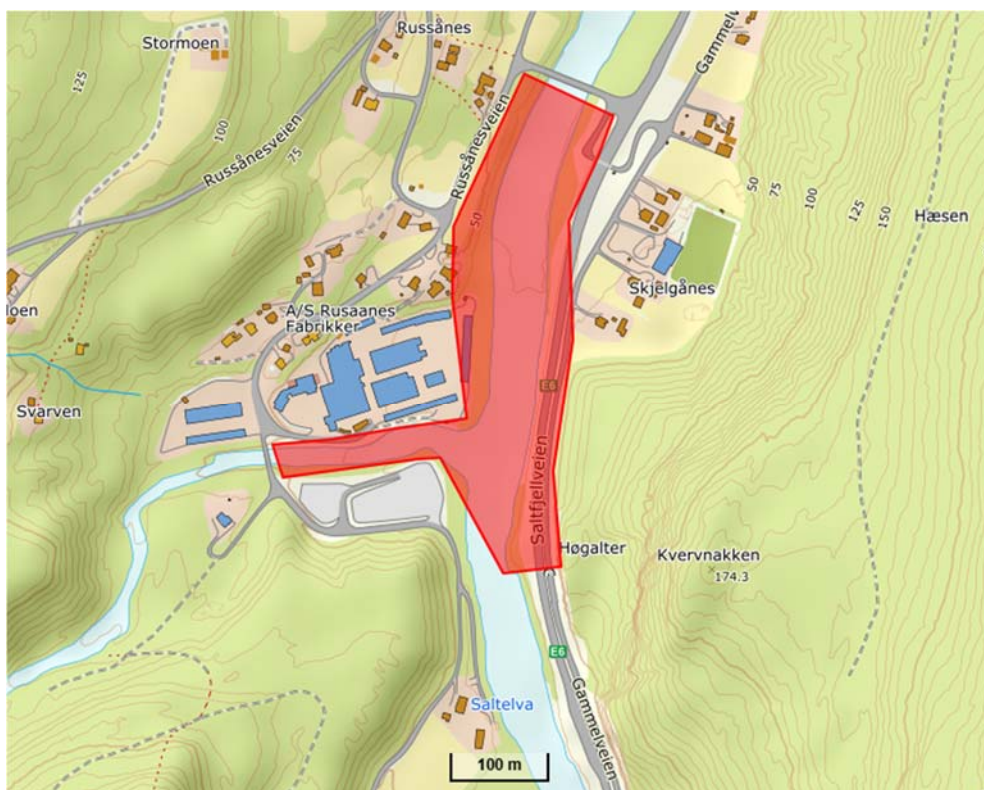
Notat

OPPDRAG	Erosjonssikring E6 Saltdalselva-Russånes	DOKUMENTKODE	10268341-RIM-NOT-001
EMNE	Notat vannmiljø	TILGJENGELIGHET	Åpen
OPPDRAGSGIVER	Statens Vegvesen	OPPDRAGSLEDER	Lars Erik Ystad
KONTAKTPERSON		UTARBEIDET AV	Johanna Skrutvold
KOPI		ANSVARLIG ENHET	Vannmiljø

SAMMENDRAG

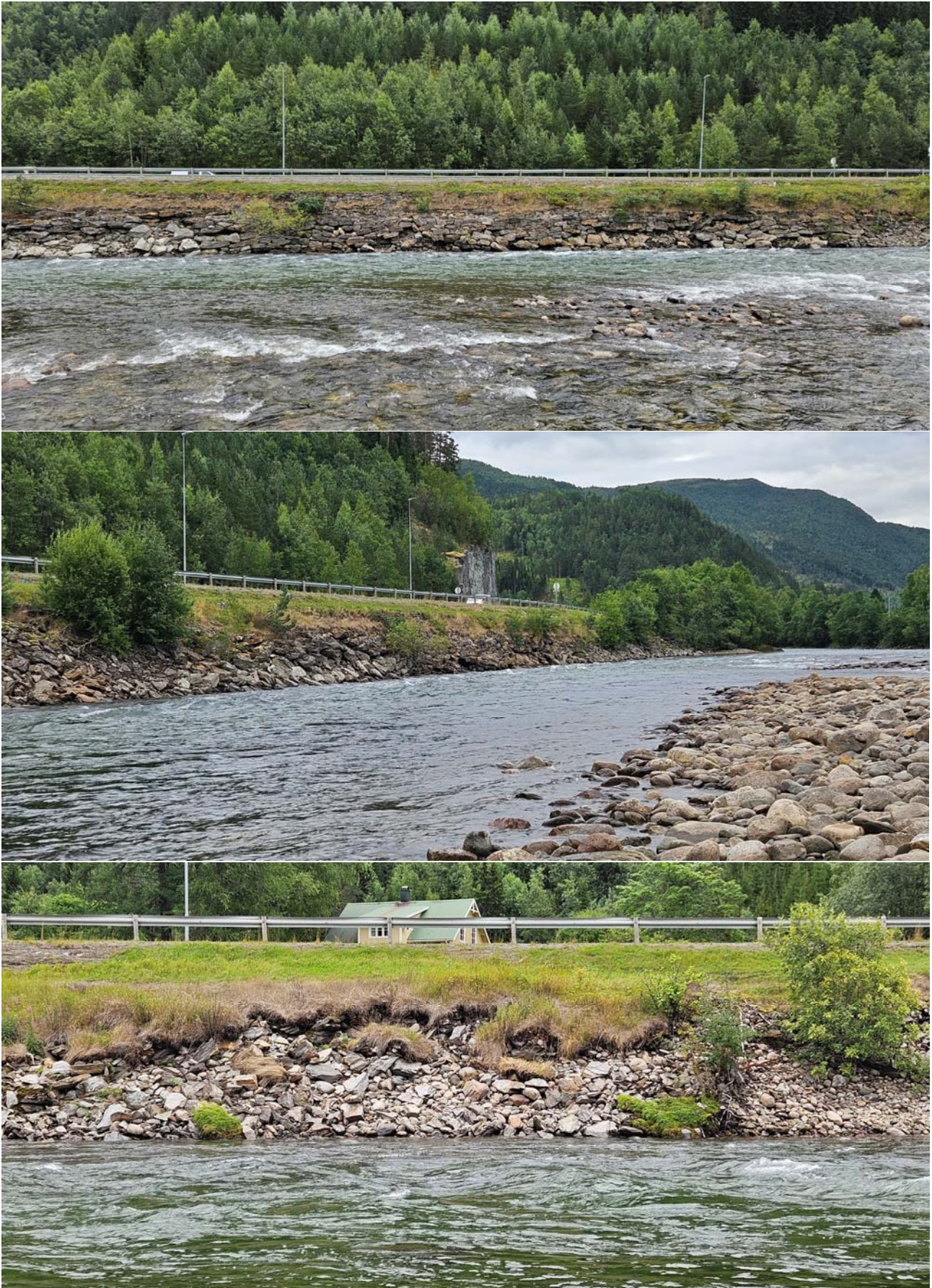
1 Bakgrunn

Statens vegvesen har bedt Multiconsult prosjektere ny erosjonssikring av E6 langs Saltdalselva ved Russånes i Saltdal kommune, Nordland fylke (figur 1-1). Hensikten er å oppgradere eksisterende erosjonssikring og sikre E6 mot 200 årsflom. Se figur 1-2 for bilder av dagens erosjonssikring langs E6.

Figur 1-1 Befart område langs Saltelva og E6 i Saltdalen.

00	10.11.2025	Første utgave	JOHANNSS	HAKG	LEY
REV.	DATO	BESKRIVELSE	UTARBEIDET AV	KONTROLLERT AV	GODKJENT AV

Figur 1-2. Erosjon langs østsiden av Saltelva og E6 Russenes.

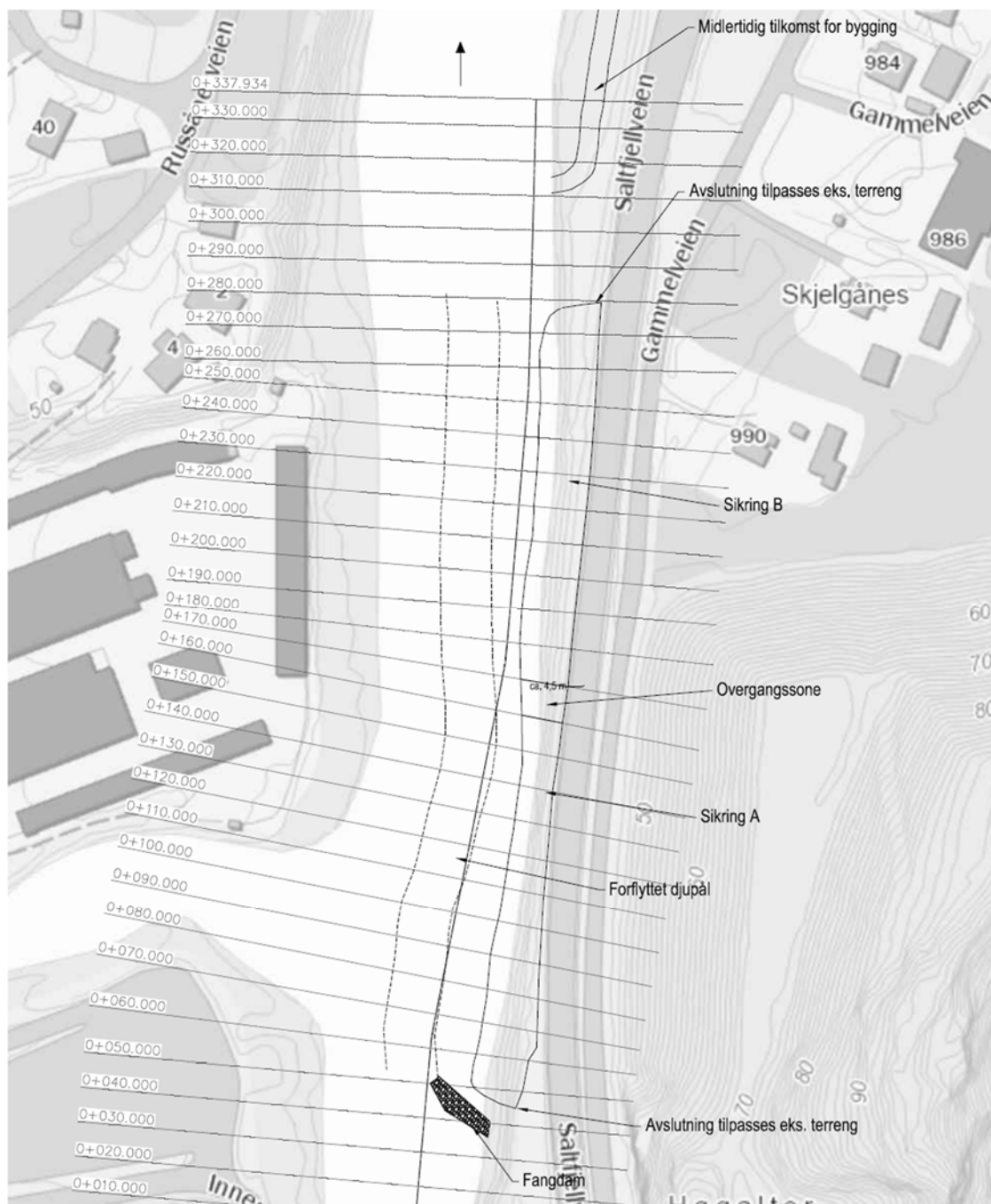

1.1 Befaring

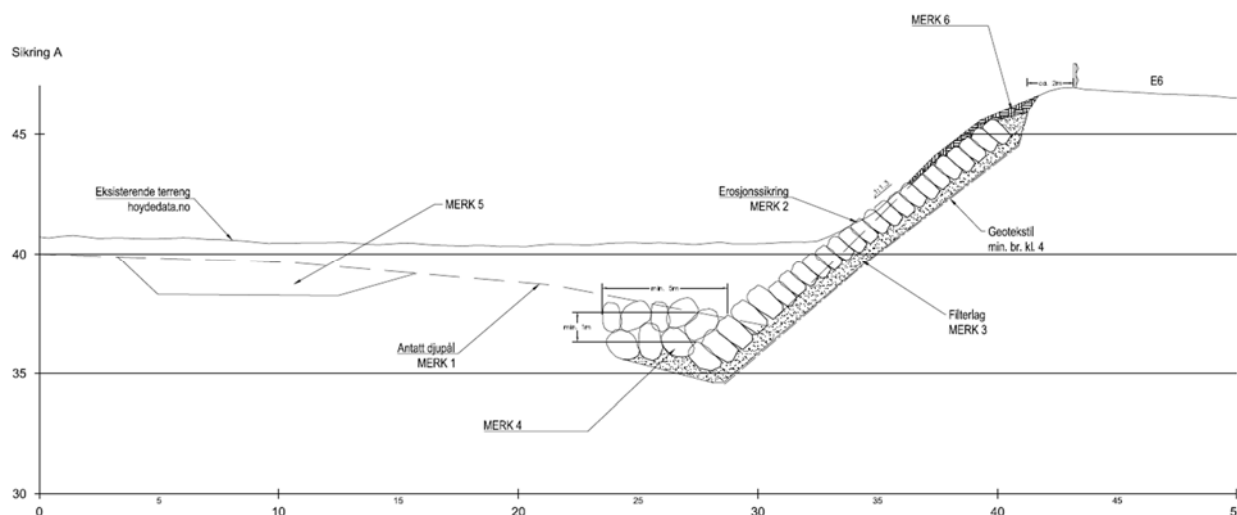
Det ble gjennomført en befaring langs tiltaksområdet samt på vestsiden av elva langs Russånes fabrikk. Det ble målt vannføring på 64 m³/s i Saltelva og 6 m³/s i Russåga på befaringsdagen. Det ble ikke gjennomført fiskeundersøkelser eller andre biologiske eller vannkjemiske undersøkelser i elva denne dagen. Det ble benyttet polariserte briller ved befaring langs elvebredden.

1.2 Sikringsløsning

Det er gjort en vurdering av egnede tiltak og det best egnede ble vurdert som elveplastring med stor stein. Oversiktskart er vist i figur 2-1. Sikringstiltaket vil strekke seg omtrent 4,5 m fra veien ut og ut i elva og vil være litt bredere enn dagens erosjonssikring. Bunnen av erosjonssikringen etableres minst 1 m under dypålsens bunn og det skal etableres en ordnet fylling av stor stein minimum 5 m foran sikringens fot (figur 1-3).

Figur 1-3: Oversiktskart av planlagt sikringstiltak. Sikring A strekker seg fra profil 050 til profil 160, og Sikring B fra profil 170 til profil 280. Forskjellen mellom de to sikringene er i hovedsakelig bare skråningshelning.

Figur 1-4. Prinsippskisse for sikring A.

2 Saltdalselva

Saltdalselva renner nordover gjennom Saltdalen i Saltdal kommune i Nordland. Elva er en del av Skjerstadjorden vannområde. Elva er kategorisert som vanntype R207, stor, moderat kalkrik og klar. Kjemisk tilstand er ifølge vann-nett god. Den økologiske tilstanden i elva er dårlig, basert på kvalitetselementet fisk. Elva er sterkt preget av vassdragsinngrep og erosjonssikringstiltak og veifyllinger. Elva er også påvirket av avrenning fra næring og avløp.

Tabell 2-1 viser informasjon om nedbørsfeltene til Saltelva og Russåga.

Elvestrekningen langs tiltaksområdet er bred med utpregede flomsletter med elvestein (figur 2-1). Langs østsiden av elva mot veien går det en dyprenne med en bredde på ca. 6 m med hurtigstrømmende vann. I renna var det flere store steiner og trolig er dette en viktig standplass for fisk. Figurene 2-1 til 2-4 viser bilder av elva.

I nordre del av tiltaksområdet har Russåga sitt utløp i Saltdalselva (figur 2-5). Denne elva legger igjen masser ved utløpet og graver mot dagens erosjonssikring. Langs utløpet til Russåga er det også gjort sikringstiltak. Elveløpet varierer gjennom året og mellom år som kan ses i figurene 2-6 til 2.8.

Tabell 2-1. Informasjon om nedbørsfelteene til Saltdalselva og Russåga.

Lokasjon	Feltareal	Spesifikk avrenning (91-20)	Effektiv sjøprosent	Snaufjell	Høydeintervall min-mid-maks
-	km ²	l/s/ km ²	%	%	moh.
Saltdalselva oppstrøms samløp	1039	34,2	0,02	68,4	43-957-1743
Russåga oppstrøms samløp	113	34,5	0,5	52,2	44-637-1016

Det er både laks (NT) og sjørret i Saltdalselva. Anadrom strekning i Saltdalselva er fra Saltdalsfjorden og opp til Gamfossen. Junkerdalselva er anadrom opp til Storfloget, og grensen til Junkerdal nasjonalpark. Saltdalselva er et av referansevassdragene for nasjonale laksevassdrag. Sjørretbestanden er fortsatt å regne som en stor bestand, både regionalt og nasjonalt. Bestandene

av laks og sjørret i Saltdalselva og generelt i Norge har vist en negativ utvikling gjennom mange år (Kanstad mfl. 2023). Det er mange årsaker til den negative bestandsutviklingen for villaks og sjørret, blant annet forringelse av gytehabitater og oppvekstområder gjennom inngrep og bygging i elver og kantsonen, herunder erosjonssikringstiltak.

Figur 2-1. Store flomsletter langs vestsiden av Saltelva. Flomskogsmark og åpen flomfastmark til høyre. E6 og skråningen som skal erosjonssikret er vist til venstre i bildet.

Figur 2-2. Saltelva. E6 til høyre i bildet. Russånes fabrikker og utløpet til Russåa til venstre.

Figur 2-3. Veifylling og gammel erosjonssikring langs E6 og Saltelva. Foto: Graeme Carey.

Figur 2-4. Dronebilder fra Saltdalselva. Til venstre: Flomslette på vestsiden og dagens erosjonssikring på østsiden. Bildet peker mot nord. Til høyre: Mot sør. Utløpet av Russåa kan sees til høyre i bildet.

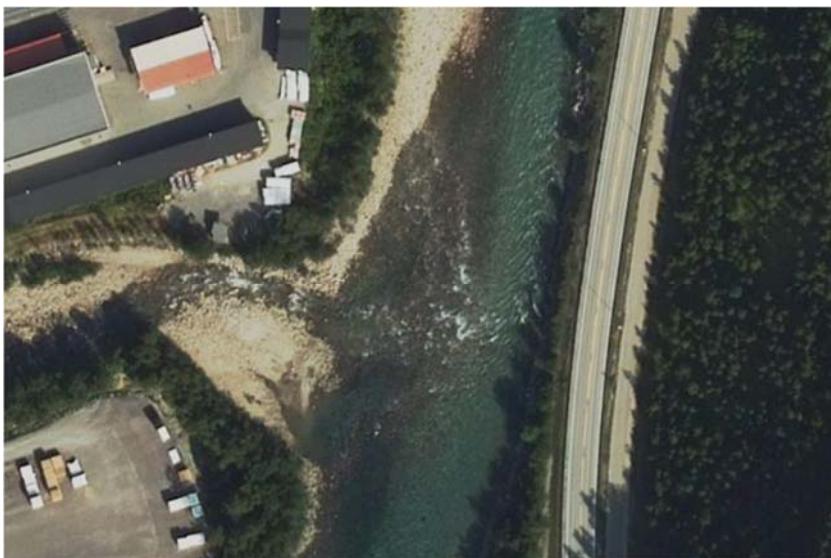
Figur 2-5. Utløp av Russåa. Bildet viser gamle sikringstiltak langs utløpet.

Figur 2-6. Saltdalselva 2004.

Figur 2-7. Saltdalselva 2014.

Figur 2-8. Saltdalselva 2025.

Kantsonen langs vestsiden av Saltdalselva var ca. 10 m bred og besto stort sett av bjørk og or og geitrams (Figur 2-9 og Figur 2-10). I midtre del av befart området besto kantsonen kun av gress og lågurter, da det var svært bratt i plastret kant ned mot elva. Det er ikke gjennomført artskartlegging i kantsonen.

Det ble registrert klåved på østsiden av elva mot Russånes fabrikker, se Figur 2-11. På denne siden av elva finner vi også naturtypene flomskogsmark og åpen flomfastmark. Disse naturtypene er rødlistet i kategori *sårbar* (VU) og *nær truet* (NT), hhv. Se Figur 2-1. Disse naturtypene er ikke kartfestet etter NiN, da de kun ble observert ved befaring og bekreftet av en naturtypekartlegger fra foto. Naturtypen flommark er registrert både oppstrøms og nedstrøms tiltaksområdet i Naturbase.

Figur 2-9. Kantsone langs E6 på østsiden av Saltdalselva. Sørlig del av tiltaksområdet.

Figur 2-10. Kantsone på nordsiden av tiltaksområdet. Bildet peker ned mot elva.

Figur 2-11. Klåved (*Myricaria germanica*) registrert på østsiden av Saltdalselva. Arten er nær truet (NT) på norsk rødliste for arter.

3 Oppsummering og avbøtende tiltak

Erosjonssikringstiltak er en betydelig påvirkning på hydromorfologien i Saltdalselva som er i dårlig økologisk tilstand. For at miljømålet om god økologisk tilstand i elva skal kunne oppnås og dermed oppfylle kravene i vannforskriften, må slike tiltak gjøres på så god måte som mulig. Det bør alltid tilrettelegges for at elva kan bevege seg fritt og naturlig. Omlegging dagens E6 på bru eller i tunnel der veien går tett på elva er omtalt som et mulig sikringstiltak. Dette hadde vært et godt alternativ da elva kan restaureres og få tilbake sitt naturlige strømningsmønster. Dette er kostbart og lite sannsynlig at blir gjennomført så det forelås derfor noen tiltak som kan redusere påvirkningene fra erosjonssikringstiltaket i Saltdalselva.

Det bør tilstrebes å få liten utbredelse av sikringen i dyprenna i elva som mulig. Naturlig elvebunn må sikres ved at sikringslag legges så langt ned at det kommer under den naturlige elvebunnen slik at det er plass til minst 50 cm med naturlig elvesubstrat på toppen. Sikringen må bestå av stein med ulike strukturer. Før tiltaket gjennomføres bør dyprenna filmes for å dokumentere naturlig substrat som referanse til tilbakeføring etter endt tiltak. Det bør også tas bilder av elvestrekningen med drone med polarisert filter for å få bilder av elva uten refleksjoner i vannet for å videre lage en fotometrisk 3d modell.

Andre anbefalinger og avbøtende tiltak er listet under:

- Arbeidet bør gjøres vintertid etter gyteperiode er ferdig eller på sommeren før gyting starter.
- Gytegrus skal mellomlagres og tilbakeføres til området.
- Det skal brukes stedegne masser. Sprengstein kan brukes i sikringstiltak, men må dekkles med naturlig elvesubstrat.
- Drivstoff og kjemikalier oppbevares i god avstand fra elva og fylles på tett dekke.
- Det bør unngås støping i elva og det skal etableres en plan for hvordan sikre mot lekkasje av støpebetong til elva som kan skade akvatiske organismer.
- Hulrom i plastring må ikke fylles igjen med betong da det kan være skjulområder for mindre fisk og amfibier.

4 Litteratur

Kanstad-Hansen, Ø., Ulvund, J. B., Jamtfall, E. 2023. Drivtelling av gytefisk i Saltdalselva høsten 2022. SNA-rapport 05/2023. 18 s.